

Avenyn och Götaplatsen Stadsutvecklingsprojekt

Inriktning

Stadsbyggnadskontoret

Arbetsgrupp:

Birgitta Löf

Simon Wallqvist

Johan Henriksson, Tengbom

Projektgrupp

Birgitta Löf Stadsbyggnadskontoret

Simon Wallqvist, Stadsbyggnadskontoret

Johan Rehngren, Park- och naturförvaltningen

Anna Boberg, Trafikkontoret

Annelie Svanberg, Trafikkontoret

Per Carlberg, Trafikkontoret

Anna Thalenius Ihrén, Trafikkontoret

Jessika Wassberg, Avenyföreningen

David Fridén, Balder

Anders Forsling, Wallenstam

Ronny Persson, Bygg-Göta

Erik Möller, Pandox

Maja Johansson, Higab

Pontus Isaksson, Higab

Hans Johansson, Fastighetskontoret

Cecilia Borgström Fälth, Kulturförvaltningen

Johan Henrikson, Stadsbyggnadskontoret / Tengbom

Stadsbyggnadskontoret

2021 11 03

Titel: Avenyn och Götaplatsen Stadsutvecklingsprojekt

Diarie Nr 0987/21

Innehåll

Inledning	4
Uppdragsområdet	4
Bakgrund	4
En del av stadens identitet och hjärta	4
Vision, syfte och mål	5
Vision	5
Syfte	6
Mål	6
Förutsättningar	7
Stadens övergripande förutsättningar	7
Planförutsättningar	7
Trafikala förutsättningar	7
Kommersiella förutsättningar	7
Historia	7
Inriktning	10
Generellt om utformning av stadsrummet	10
Paradgatan Avenyn	10
Vistelseyor/mötesplatser	11
Allmänna vistelseyor och platsbildningar	11
Uteserveringar	12
Gaturummens små byggnader	12
Stråk och kvarter	13
Stråk	13
Kvarter och innehåll	13
Götaplatsen	13
Trafik och parkering	14
Hållplatser	14
Trafikrörelser	14
Gång och cykel	15
Transporter	15
Föränderligt vatten	15
Hållbarhet	16
Social hållbarhet	16
Ekonomisk hållbarhet	16
Ekologisk hållbarhet	16
Markbeläggning	17
Murar, trappor, ramper	17
Gaturummets möblering	17
Grönstruktur/trädplantering	18
Konstgestaltning	19
Offentlig konst	19
Belysning	19
Genomförande	21
Ekonomi	21
Tidplan	21
Process, tänkt väg framåt	21

Inledning

Projektets uppdrag är formulerat i Kommunfullmäktiges budget 2021, där Byggnadsnämnden får i uppdrag att, i samverkan med Trafiknämnden, Fastighetsnämnden, Kulturnämnden och Park- och naturnämnden, leda projektet för upprustning av Avenyn, i nära samverkan med Citysamverkan och berörda fastighetsägare.

Detta dokument har tagits fram för att övergripande formulera den vision och bild som avses med detta projekt. Då Upprustningsprojektet Avenyn bland annat är ett samverkansprojekt mellan staden och fastighetsägarna runt Avenyn, tar detta inriktningsdokument avstamp i helheten och syftar till att ge en bild av den gemensamma ambition som ska ligga till grund för det fortsatta arbetet. Dokumentet pekar alltså inte ut konkreta lösningar, men ger en ram och målbild utifrån de förutsättningar som finns.

Uppdragsområdet

Uppdragsområde gäller primärt Kungssportsavenyn och Götaplatsen med tillhörande korsningsplatser vid anslutning av tvärgator.

I anslutning till uppdragsområdet finns influensområden, som inte berörs av planerade förändringsarbeten men som behöver beaktas i förslags- och genomförandearbetet.

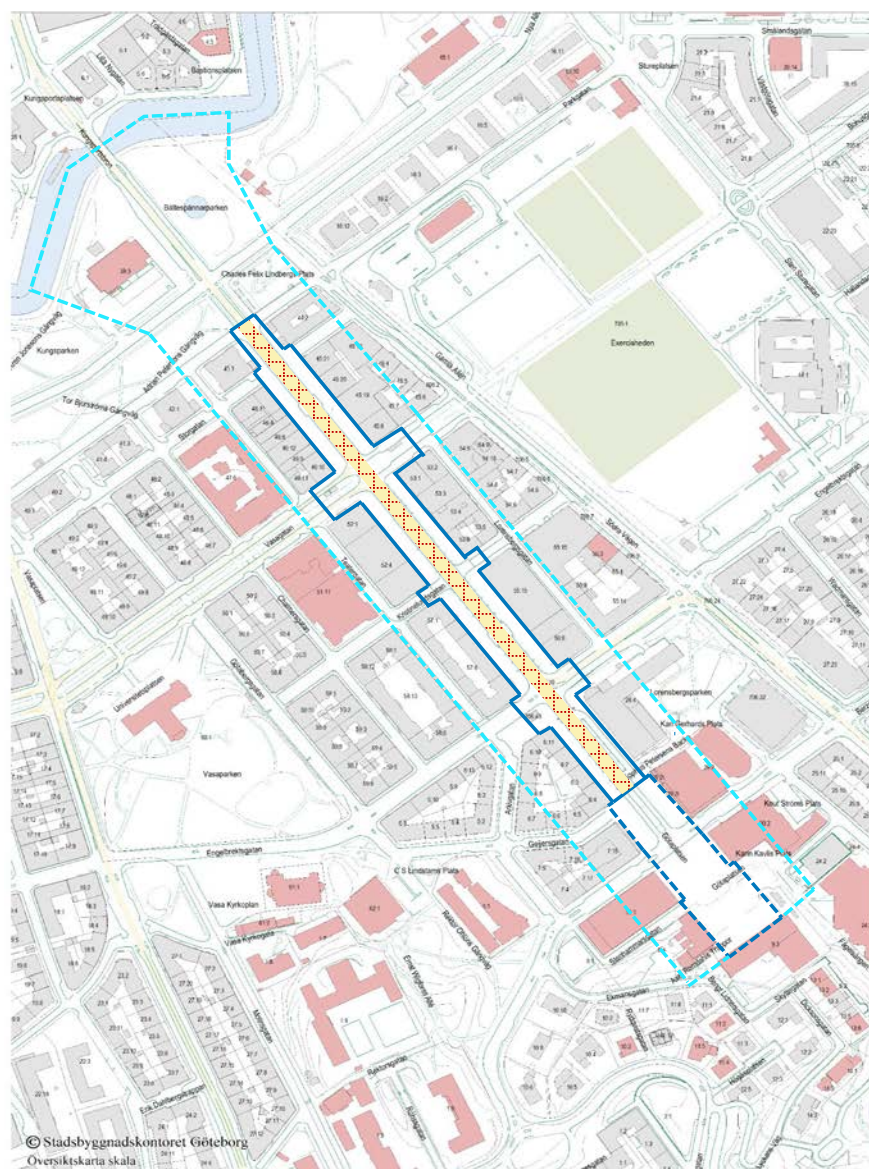
Uppdragsområdet delas också upp i gatan Avenyn respektive Götaplatsen. Gatan Avenyn indelas dels i det som berör gångytor och gestaltningrelaterade frågor, respektive de trafikala delarna (gata och spårväg) vilket är gulkrussmarkerat i bilden. Delarna ses i ett sammanhang men har olika förutsättningar gällande genomförande och finansiering.

Bakgrund

En del av stadens identitet och hjärta

Avenyn i Göteborg har i grunden förändrats under 1900-talets senare decennier. De tidigare bostadshusen med sina grönskande förträdgårdar har ersatts av nya verksamheter och nya byggnader, med butiker och restauranger av olika slag, i samtliga bottenvåningar.

När förträdgårdarna togs bort skapades femton meter breda öppna gångbanor utmed butiksfasaderna. Skalan och karaktären på stadsrummet förändrades drastiskt. Under åren har den öppna ytan möblerats med diverse gatumöbler såsom uteserveringar, skyltar, belysningsstolpar samt skyltskåp och nya träd har planterats men aldrig har ett samlat grepp på gaturummets utformning tagits.

Uppdragsområdet i mörkblått samt influensområdet i ljusblått streckat. Trafikområdet i mitten (gulkrussat) ingår gestaltningsmässigt, men finansieras liksom Götaplatsen av staden.

Samtidigt har trafiken på Avenyn förändrats. Med under ett antal år ökade bil-, buss, spårvagn- och cykeltrafik har gatans utformning påverkats med ändrade körfält, kantstenar, refuger, m.m. Även om trafiken drastiskt minskat de senaste decennierna har detta sammantaget skapat dagens splittrade gatumiljö där lite eller inget av den ursprungliga helheten och omsorgen finns kvar.

En plats i staden präglas lika mycket av sina verksamheter som av sin fysiska form. Idag är Avenyn en shopping-, restaurang- och nöjesgata. Här finns också starka kulturinstitutioner vid Avenyns avslutning med Götaplatsen. I dagsläget är Avenyn med sina verksamheter en stark destination med stor potential att bygga vidare på. Avenyn är Sveriges kanske mest kända gata, Göteborgs ansikte utåt och göteborgarnas stolthet. Avenyn är ett av Göteborgs starkaste varumärken. Ambitionen är att Avenyn ska vara en attraktiv plats för många. Avenyn har inte blivit upprustad på 50 år och under vinterhalvåret upplevs gatan av många som grå, öde och blåsig. I stadens program för besöksnäringens utveckling fram till 2030 konstateras det att investeringar i besöksnäringens motorer måste göras för att nå målen. Destinationen Avenyn är en av motorerna i Göteborgs besöksnäring.

Nu vill Göteborgs Stad tillsammans med fastighetsägarna se till att Avenyn är den motorn under lång tid framöver. Under de senaste 15-20 åren har olika initiativ gjorts både av staden liksom fastighetsägare och aktörer med förslag om förnyelse av paradgatan, utan att riktigt gå i mål. Idéer och förslag liksom utredningar har presenterats, vilka vid sidan av dagens analys är en viktig källa att hämta kunskap ur.

Avenyn

Vision, syfte och mål

Vision

Avenyn ska sticka ut och forma en egen identitet som stärker Göteborgs varumärke bland europeiska städer.

Avenyn ska präglas av en utformning där högtidlighet samsas med en vänlig och inkluderande atmosfär. Denna plats och huvudstråk är i framtiden inbjudande och upplevelserikt såväl för besökare som för vardagsbrukaren. En gata med potential att utveckla attraktiva gröna miljöer som binder samman några av stadens mest centrala stadsparker och samtidigt vara en naturlig och självklar mötesplats för göteborgare och destination för besökare/turisten.

Framtidens Avenyn grundar sig på gatans historia och siktar mot framtiden. Avenyn ska vara Göteborgs parad-, nöjes och mesta kulturgata, en utåtriktad och grön paradgata med internationell attraktionskraft och med en puls för hela regionen.

Syfte

Övergripande är projektets syfte att Avenyn och Götaplatsen ska ges ett uttryck som bekräftar platsens betydelse och återupprätta Avenyns status och skönhet.

Syftet är också att göra en förflyttning av gatans position och att arbeta bort utmaningar, såsom 50 år utan upprustning samt förbättra gatans liv vintertid.

Mål

- » Stärka platsens identitet som unik destination
Att ta tillvara Avenyns och Götaplatsens grundläggande kvaliteter i de stora fantastiska mått och de möjligheter de ger, dvs värna och vårda men också våga utveckla. Framtidens Aveny ska vara lika iögonenfallande attraktiv som i sina bästa dagar, med andra ord stadens vackraste gata. Med stor omsorg om material, form och utförande i stort och smått.

Ett sammanhållet stadsrum från fasad till fasad. En högklassig Aveny, men också robust för att klara Avenyns olika funktioner som mötes- och eventplats. En god rumslighet och funktion med grönska, belysning och möblering som ger en robust struktur med material som kan möta gatans olika behov såväl över året som över dygnet samt få en sammanhållen gestaltning i linjer och material

- » En tillgänglig plats för alla
Att skapa mer plats för människor på Avenyn, både till vardag och fest med ambitionen att skapa en gata som lever året om. Utformning och gestaltning prioriterar de som har Avenyn som målpunkt även om gatan också ska utgöra ett attraktivt och tillgängligt stråk, där butiksentréer, caféer och restauranger är viktiga delar. Avenyn ska uppnå god tillgänglighet och framkomlighet (i första hand gång, cykel och kollektivtrafik) för besökare och näringslivets leveranser

Gatan möter de aktiva och spännande bottenvåningarna på ett attraktivt sätt med bland annat inbjudande uteserveringar. Idag förknippas delvis Avenyn med värdeord som kall/kyllig, operoslig, tråkig, anonym och bråkig. Målet är att gatan istället ska förknippas med värdeord som personlig, varm och upplevelserik. Avenyn ska också vara en trygg plats för alla.

- » Platsen som kulturbärare
Att utveckla konst och kultur som identitetsskapande kärnvärden för Avenyn. Konstnärligt arbete kan på olika sätt förstärka Avenyns attraktionskraft och omvänt kan Avenyns utformning stödja olika kulturyttringar. Utvecklingen ska ske med utgångspunkt från kulturplaneringens fem värden: kulturmiljö, identitet, kulturella mötesplatser, kreativa verksamheter samt konst. Redan med skapandet av Götaplatsen och dess institutioner på 1920 och 30-talen befästes tanken på ett kulturkluster i södra änden av Avenyn.

Förutsättningar

Stadens övergripande förutsättningar

- » Göteborgs översiktsplan
- » Fördjupad översiktsplan centrum
- » Arkitekturpolicy
- » Grönstrategi
- » Trafikstrategi
- » Trädpolicy
- » Jämlikt Göteborg
- » Kulturprogrammet
- » Stadsmiljöpolicy

Planförutsättningar

Nuvarande detaljplaner föreskriver markanvändningen allmän plats-gata för hela ytan mellan fasaderna på ömse sida. Kungsportsavenyn 1 och 2 har kvar sin historiska förträdgårdsmark, vilken regleras som kvartersmark. Övre delen vid Götaplatsen regleras idag huvudsakligen som allmän plats torg.

Trafikala förutsättningar

Kollektivtrafikfält för spårvagn behålls i gatans mitt. Hållplatsernas läge spelar en mycket viktig roll för gångflödena och livet på gatan. Dessa lägen kan komma att justeras, men inte i närtid då det är kopplat till eventuell framtida utbyggnad av spårväg i Allén/Parkgatan vilket ger nya förutsättningar. Dels med utgångspunkt att en utbyggnad av spårväg i Parkgatan ger nya förutsättningar.

Kommersiella förutsättningar

Likasom andra innerstadsdelar har Avenyn under ett antal år visat ett vikande kundunderlag till de publika verksamheterna och handeln har haft en negativ utveckling, vilket resulterat i en avflyttningstrend. Många lokaler står tomma och det finns en svårighet att etablera attraktiv handel. Samtidigt finns begränsningar i hur, när och till vilken kostnad verksamheterna får nyttja markytorna, vilket gör att lönsamheten för gatans verksamheter är ansträngd och investeringarna i uteserveringsbyggnader etc sjunker, vilket i sin tur riskerar lägre arkitektonisk och praktisk kvalitet. Samtidigt står de kommersiella verksamheternas inslag i området för den kanske största orsaken till att medborgare och turister tar sig till och uppehåller sig på Avenyn.

Historia

Avenyn utgör en viktig del i den Göteborgska historien. Ursprungligen anlades gatan i samband med den expansion utanför vallgravarna som skedde i slutet av 1800-talet och med ideal från de större städerna i Europa. Gatan omtalas första gången i stadsfullmäktiges handlingar 1865; "att en bred gata eller avenue till staden skulle anläggas i fortsättning af den allée, som redan finnes utdragen i rak linie från Kungsportsbryggan till nya Alléen". I samband med Jubileumsutställningen i Göteborg 1923 förlängdes gatan ända till Götaplatsen. Första butiken på Avenyn öppnades 1914.

Avenyn förändrades i grunden under 1900-talets senare decennier. Husen var från början i huvudsak exklusiva bostadshus. Några byggdes om till kontor och i bottenvåningarna kom butiker och restauranger. Andra revs och ersattes med nya hus och liknande verksamheter. De tidigare privata förträdgårdarna togs bort 1972.

När förträdgårdarna togs bort skapades femton meter breda öppna gångbanor utmed butiksfasaderna. Karaktären på stadsrummet ändrades drastiskt. Efter hand har den öppna ytan möblerats med diverse sommarverandor, skyltar, belysningsstolpar och skyltskåp. Men ett nytt samlat grepp på gaturummets utformning har saknats.

Bild: Tengbom

Nuvarande karaktär

I många ögon har Avenyn tappat sin forna glans som paradgata, den är bedagad, sliten och saknar identitet. Stora ytor är asfalterade som tillsammans med fordons- och gångytor i olika material och nivåer skapar visuell otydlighet. Stenläggningarna är slitna och gatans möblering, skyltning och utrustning känns oorganiserad och bidrar till ett splittrat intryck.

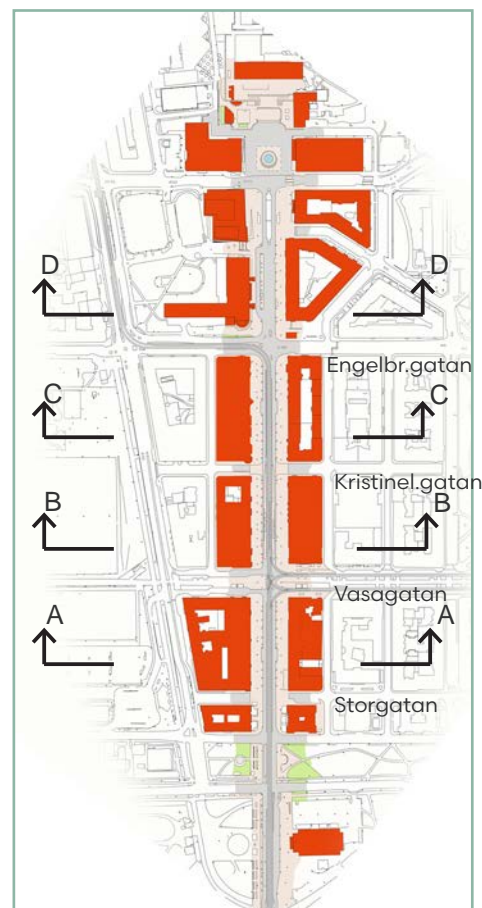
De gatuträd som till största delen planterades 1996-99 har inte tagit sig som de borde och bringar inte den grönska till gatan som var avsett.

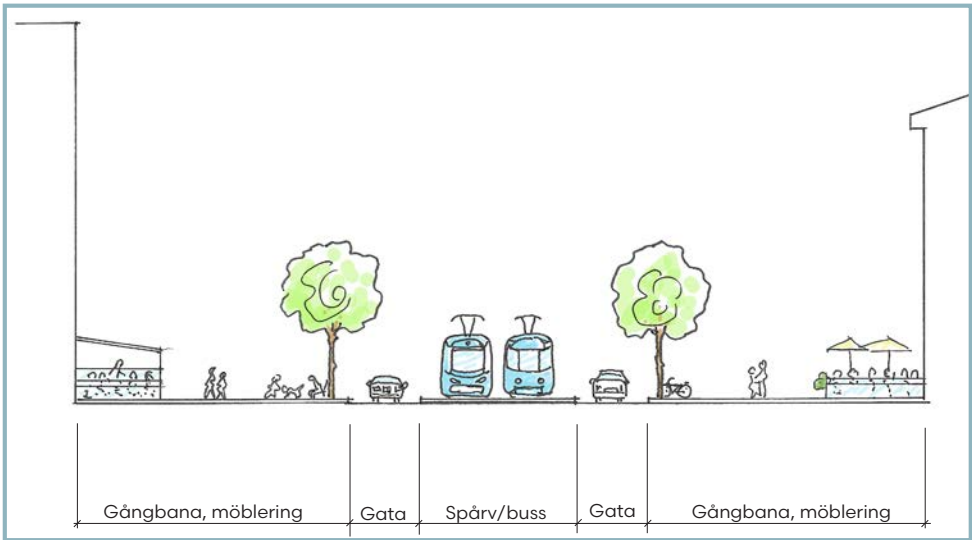
Allmänna vistelseytor och mötesplatser har stora brister och många sittbänkar upplevs både otrivsamma och felvända. Förutom träden saknar gatan gröna inslag. Under vinterhalvåret upplevs gatan som grå, öde och blåsig.

Ändå är Avenyn en populär flanörgata, inte minst beroende på de många restaurangerna med uteserveringar. Stadsrummet med sin totala bredd av ca 43 m och kollektivtrafikstråk i mitten spelar också en betydelsefull roll som evenemangsplats för exempelvis korteger och demonstrationer.

I och med de hårdnande förutsättningarna för handel, har utbud och innehåll i handeln utefter gatan förändrats, vilket också påverkar hur Avenyn upplevs.

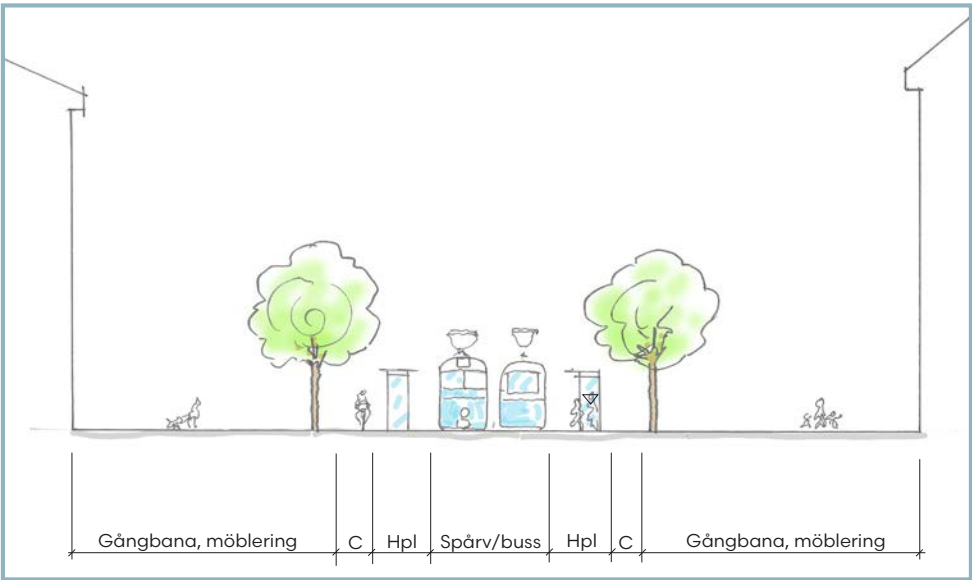
Planritning över dagens utseende med visade sektioner.

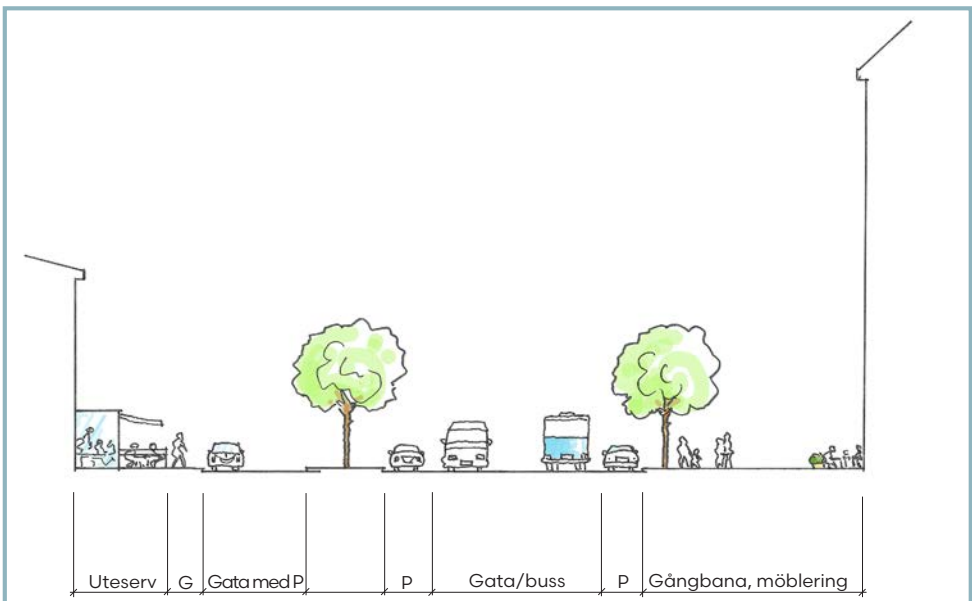

Sektion A-A och C-C, Bef utseende Mellan Storgatan och Vasagatan

"Restaurangkvarteret" resp Mellan Kristinelundsgatan och Engelbreksgatan "handelskvarteret"

Sektion B-B, Bef utseende Mellan Vasagatan och Kristinelundsgatan, "hållplatskvarteret"

Sektion D-D, Bef utseende Mellan Engelbreksgatan och Geijersgatan "hotellkvarteret"

Inriktning

Generellt om utformning av stadsrummet

Projektets samlade stadsrum som består av Kungssportsavenyn från Allégatan till Götaplatsen, med koppling till förlängningen ned till vallgraven, ska uppfattas som ett storslaget, sammanhållet och grönt stadsrum.

Stadsrummets storskalighet ska synas och upplevas men samtidigt hantera både sommarens trängsel och vinterns ödslighet. Det innebär också att möblering inte i någon större utsträckning ska bryta siktlinjerna längs och tvärs gatan.

Gatan ska uppfattas som ett rum, sammanhållet från fasad till fasad. Platsbyggningar av olika slag är önskvärda, men dessa mindre rum ska inordna sig i det större stadsrum som Avenyn utgör

Stadsrummet ska bjuda in till mötesplatser på Avenyn och locka till rörelser längst gatan. Logiska kopplingar till Avenyn blir därför viktigt för att enkelt nå Avenyn från övriga staden.

Paradgatan Avenyn

Förutom att vara en mötesplats för alla, med plats för vistelse, möten, lek och glädje, ska Avenyn gestaltas för att uppfylla kraven på en paradgata, attraktiv både till vardag och fest/evenemang. Samtidigt ska Avenyn stärka stadens identitet under årets alla månader och dygnets alla timmar. I detta kan läggas många betydelser, men några gestaltungsförutsättningar kan vara:

- » Vackert, stiligt grundutförande
- » Sammanhållen gestaltning i linjer och material
- » Robust struktur och material som kan tillåta gatans olika behov över år och dygn
- » Utrymme för större evenemang
- » En gata som bjuder in till möten och som väcker nyfikenhet
- » Särskilda platser för möten
- » Utpekade platser för happenings/mindre event
- » Konst som bidrar till en unik identitet
- » Designdetaljer som överraskar
- » Tillåter att verksamheter i bottenplanet möter gatan på ett attraktivt sätt, t ex med inbjudande uteserveringar
- » Andra identitetsskapande åtgärder

Allmänna vistelseytor och platsbildningar

För att gatan ska bli en mötesplats för alla krävs attraktiva vistelseytor i den allmänna miljön som inte kostar besökaren pengar. Dessa kan utgöras av allt från en parkbänk till en särskilt iordningställd platsbildning. Det skulle också kunna vara i kombination med kommersiell verksamhet.

Det skulle kunna vara urbana flexibla aktivitetsytor eller gröna mötesplatser. Möjligheten till grönska blir avgörande, liksom väderstreck och klimatiska förutsättningar. Det är viktigt att dessa platser görs trygga och välkomnande.

Vissa platsbildningar görs flexibla och robusta för att tillåta olika aktiviteter, kunna utgöra tillfällig scenplats eller exponering, som t ex tillfälliga konstyttringar, ljusinstallationer, handelsdagar o dyl.

Mindre platser som skapas vid korsningar av gator och stråk utgör också en möjlighet för plats för möten.

Idéexempel/inspiration på vistelseytor med olika innehåll. I det fortsatta arbetet med gestaltning, innehåll och omfattning av vistelseytor får dessa utformas efter Avenyns förutsättningar.

Uteserveringar

En stor del av dragningskraften till Avenyn är dess restauranger med uteserveringar under sommarhalvåret.

För att uteserveringarna ska vara en del av paradgatans stadsrum, krävs att uteserveringarna håller en god gestaltningsmässig klass och omfattning som harmonierar med gatan i övrigt. Serveringarna kan tillåtas ha en viss säridentitet, men måste samtidigt fungera väl i paradgatans helhet. Uteserveringarna ska bidra till upplevelsen av stadsrummet, men ändå inte hindra funktionen av stråken och framkomligheten. Uteserveringar även under vinterhalvåret kan vara ett attraktivt och välgörande inslag, inte minst för att öka attraktiviteten under de mörkare månaderna.

Bild: Anthony Crisafulli, Copley Wolff

Bild: White Arkitekter

Uteserveringarna kan utformas på olika sätt och är en viktig del i Avenyns folkliv.

Bild: Zoetnet

Gaturummens små byggnader

I gaturummet återfinns olika mindre fristående byggnader. Det kan röra sig om servicebyggnader, kiosker, byggnader i samband med vistelsezoner eller kopplade till restaurangernas verksamhet liksom byggnader för gatans teknik.

Det är viktigt att dessa byggnader inte görs för stora och att de i utformning, storlek och placering anpassas till omgivande miljö. I dagsläget saknas byggrätter för mindre byggnader i gaturummet, varför man får tänka sig i första hand tidsbegränsade lösningar.

Fasad- och takmaterial, liksom utformning i övrigt ska anpassas till gatan i övrigt och med ett formspråk som går in i stadsrummets helhet.

Gaturummens små byggnader kan i rätt utförande bidra till stadslivet. Bl a har föreslagits "lysande diamanter" som ett sätt att öka attraktiviteten och tryggheten under vintermånaderna.

Bild: White Arkitekter

Bild: Bianca Ackermann

Bild: King of Prussia District

Bild: Petit Marché

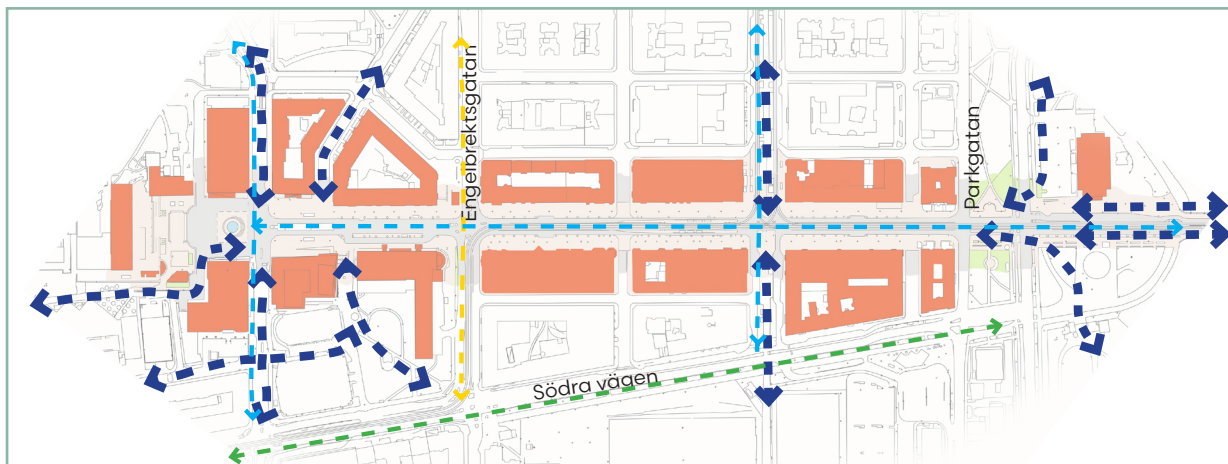
Bild: Johan Henriksson

Stråk och kvarter

Stråk

Avenyn utgör ett eget viktigt stråk som flanörgata. Samtidigt ingår gatan i flera viktiga stråk i staden. Dessa kopplingar är väsentliga att bibehålla och stärka.

Tydliga befintliga stråk i närområdet är stråket mellan Avenyn och evenemangsstråket längs Skånegatan, där flera anslutningar finns,

men kanske i första hand via Berzeliegatan. Det gäller även från välbesökta attraktionerna Svenska Mässan, Liseberg, Universeum och Världskulturmuseet från Korsvägen via Södra vägen, vilket utgör en viktig port/entré till Avenyn.

Denna koppling bör tydliggöras och förbättras för Avenyn.

Kopplingen Avenyn – Heden – Ullevi med många evenemang är redan idag stark, men kan som entrépunkt via Vasagatan till Avenyn stärkas ytterligare.

Kopplingen Avenyn - Korsvägen via Renströmsparken kommer att stärkas genom den kommande uppgången från Västlänken. Detta kan markera den södra porten till/entrén till Götaplatsen och Avenyn.

Avenyn kopplar till en mängd stråk i staden. Några som kommer att stärkas är exempelvis kopplingen till Korsvägen i och med nya uppgångar från Västlänken och kopplingen Heden via Lorensbergsparken, beroende på hur denna kommer att gestaltas i framtiden.

Cykelstråk i det övergripande nätet markerad med ljusblå och kommande cykelstråk i gult. Närmaste pendelcykelstråk återfinns i Södra vägen (grönt).

Kvarter och innehåll

Idag är de kvarter som formar Avenyn till viss del sektionerade i olika delar efter innehåll, såsom restauranger, shopping etc. Den södra delen har stor tyngd på kultur. Viktigt är att gatan innehåller olika typer av utbud för att bredda målgrupperna och möta de olika krav som ställs på gatan över årets alla dagar och dygnets timmar.

För att skapa en så levande och robust gata som möjligt, är det eftersträvansvärt att sikta på en blandning av innehåll och utbud över gatan som helhet, men det är inte säkert att en blandning är eftersträvansvärt inom varje kvarter. Vissa kvarter kan vara lämpliga att hållas ganska fria och öppna för olika verksamheter medan andra kanske är lämpliga för att exempelvis klustra restauranger och uteserveringar.

Det som Staden råder över är att skapa förutsättningar för stadslivet, men för att åstadkomma ett attraktivt och blomstrande stadsliv krävs en symbios mellan det kommersiella innehållet och de allmänna ytornas attraktivitet. Även för upplevelsen av stadsrummet har kvarterens utseende och utbud stor betydelse. I genomförandet av förnyelsen av Avenyn blir därför kopplingen mellan kvarteren med dess innehåll och de allmänna ytorna viktig att bevaka och utveckla.

Verksamhetens innehåll och fasaders utformning har betydelse också för upplevelsen av gaturummet. Här ett exempel på hur fasaden och en attraktiv exponering av innehållet bidrar till gatans rum och liv.

Götaplatsen

Götaplatsen har i sin särart och historia en stark koppling till stadens identitet, setts som en egen del i utformningen av den nya Avenyn.

Götaplatsen, "kronan" på den långsträckta gatan, är starkt kopplad till gatan i övrigt och ska ses gemensamt i gestaltningen av helheten, men har andra förutsättningar än Avenyn i övrigt.

Götaplatsen sträcker sig ned till Geijersgatan men med dagens utformning med korsande trafik och busshållplatser blir torgets utbredning svåravläst.

Här ska platsen, som går över Berzeliigatan, vara rådande och visuellt hållas samman. Samtidigt måste trafiksituationen med relativt mycket biltrafik, svängande bussar och korsande fotgängare och cyklister hanteras på ett bra sätt.

De monumentala byggnaderna, från olika tidsepoker och med stilrena arkitekturideal, håller samman stadsrummet och skapar en tongivande plats. Detta sätter anklagen för utformning av platsen, val av material etcetera.

Trafik och parkering

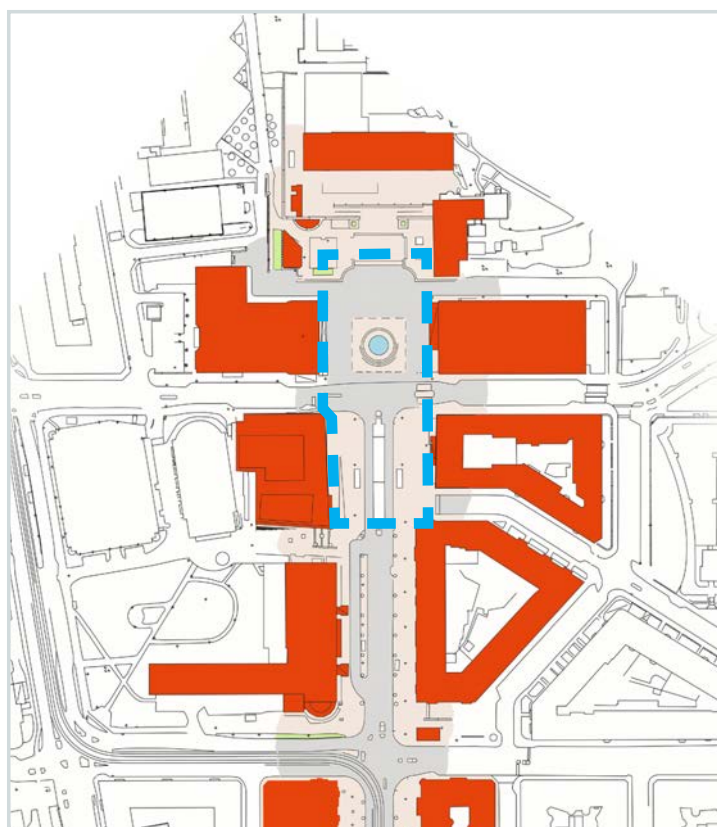
Hållplatser

I och med att övergripande studier av kollektivtrafiken pågår, exempelvis studier av ev spårväg i Parkgatan, kan detta komma att påverka hållplatsers lägen på Avenyn. Men är ännu i ett tidigt skede och för detta projekt utgås i dagsläget för att nuvarande hållplatslägen ligger kvar.

Trafikrörelser

Trafiksäkerhet och tillgänglighet är viktiga aspekter att ha med sig i utformningen, där utgångspunkten bör vara att så långt det är möjligt skapa naturliga ledstråk till viktiga målpunkter så de kan bli en del av gestaltningen. Där detta inte är möjligt behöver ledstråk anordnas.

Både bil- och kollektivtrafiken förutsätts fungera på samma sätt som idag. Det pågår dock angränsande projekt som kan komma att påverka trafikföringen på olika sätt, både för bil- och kollektivtrafik.

I området för Götaplatsen ingår även gaturummet mellan de närmaste kvarteren nedanför.

Gång och cykel

Gångflödena längs Avenyn är höga med tydlig variation i flöden beroende på sträcka. Med tanke på de höga flödena bör minst 4 personer kunna gå i bredd. För att det ska vara möjligt krävs ett mått på mellan 4-6 meter. Detta motsvarar då det fria gångutrymmet som ska vara fritt från hinder som t.ex. papperskorgar, belysningsstolpar, blomlådor och skyltar.

Gångstråken görs genomgående med undantag för korsningarna med Vasagatan, Engelbrektsgatan och Viktor Rydbergsgatan. För upplevelsen av gatan är det viktigt att gångstråken utformas med en rak linjeföring med bibehållen linje utefter möbleringszonen.

Även för cykel behöver det finnas stråk med god framkomlighet, fria från hinder, längs hela Avenyn. Med tanke på den relativt låga andelen motorfordon kan cykling även fortsättningsvis ske i blandtrafik men förbi hållplats behövs cykelbanor för att garantera cykelns framkomlighet. Viktigt att beakta i fortsatt arbete är korsningspunkterna och framför allt de med högre biltrafikflöden.

Antal cykelparkeringsplatser ska minst bibehållas men helst utökas. Stor omsorg behöver läggas på placering och gestaltning av dessa. Även ytor för mikromobilitet som sparkcyklar behöver beaktas i fortsatt arbete.

Samlade cykelparkeringsytor på några av sidogatorna kanske i viss mån skulle kunna avlasta Avenyn liksom cykelparkering på kvartersmark.

Transporter

För lastning- och lossning behålls nuvarande angöringsplatser. Ett eventuellt behov av utökat antal platser behöver finnas med som en fråga framöver. En utgångspunkt bör vara att så långt det är möjligt lösa angöring längs gatan och inte på gångbanorna.

Räddningstjänstens framkomlighet behöver beaktas i gestaltningen och det måste finnas en möjlighet för deras fordon att trafikera gångytorna.

För gator på Avenyn bedöms det lämpligt med någon form av blandtrafik, där utformning och gestaltning får studeras i det fortsatta arbetet.

Föränderligt vatten

För utformning av vistelseytor och stärkande av gatans identitet är olika former av vattenkonst och vattenaktivitet en stor möjlighet. Samarbete med "Rain Gothenburg" skapar möjligheter. Via jubileumssatsningen Rain Gothenburg arbetar Göteborgs Stad med att både uppmärksamma utmaningen med klimatförändringar och att hitta nya sätt att skydda staden från regnets verkningar. Men satsningen ska också ta tillvara den resurs regnet är för konst, kreativitet och unika upplevelser.

Hantering av skyfall och dagvatten blir en viktig del i utformningen av den nya Avenyn och får gärna utformas i kombination med upplevelse och gestaltning i övrigt.

Bild: Tengbom

Bild: Steve McKinney

Bild: Studio Wehberg

Bild: Alexander Pajamonov

Hållbarhet

I arbetet med den nya Avenyn ska arbetet utgå från de tre hållbarhetsdimensionerna social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

Social hållbarhet

En del i själva syftet med projektet är att skapa en attraktiv gata för alla, tillåtande och inkluderande för hela staden. En stor målgrupp här är barnen och med det ett fokus på barnperspektivet. Även om platser finns inom närområdet med inriktning för barn, ska Avenyn också välkomna barn och familjer, där man på ett attraktivt och tryggt sätt kunna vistas. I målsättningen "en gata för alla" ingår naturligt att kunna umgås över generationsgränserna.

Ekonomisk hållbarhet

En del i gatans attraktionskraft är dess innehåll och utbud. För detta krävs att de kommersiella förutsättningarna ger långsiktig stabilitet och flexibilitet, samtidigt som avvägningen mellan det allmänna intresset och verksamheternas intressen måste göras. En väl avvägd symbios eftersträvas.

Ekologisk hållbarhet

Då gatan i sin karaktär utgörs av en stor del hårdgjorda ytor och ska vara tillräckligt robust för att klara olika uppgifter, är möjligheterna till bidrag av ekotjänster i viss mån begränsade. Ändå finns här möjlighet till ekosystemtjänster och vegetationen har stor betydelse för exempelvis rumsupplevelsen och upplevelsen av årstidsvariationer. Den stora mängden stora träd som gatan har, utgör det största enskilda bidraget till ekologisk mångfald.

FÖP för centrala Göteborg anger 13 inriktningar, varav 4 är särskilt relevanta för det här projektet:

3. "Skapa fler tillgängliga parker, naturområden och offentliga platser"
8. "Viktiga mötesplatser och offentliga rum ska bevaras och nya tillskapas"
10. "Begränsa klimatpåverkan och hantera klimatförändringarna"
11. "Bevara och utveckla den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster"

Inriktning för en hållbar mobilitet kan i det stora perspektivet bidra till minskning av klimatpåverkan.

Inspirationsbilder för olika former av kreativ vattenhantering. Utifrån Avenyns förutsättningar kan vattenaktivitet bli en identitetsskapare i det nya stadsrummet.

Bild: Peter Svensson

Markbeläggning

Markbeläggningen ska motsvara kvalitet och utseende av vad som kan förväntas av en paradgata.

Företrädelsevis innebär detta en kvalitetsnivå som motsvarar natursten av tillöst snitt eller motsvarande, som kan åldras vackert.

Olika material kan användas, men kombineras på så sätt att en helhet skapas. Det kan gälla både mönster, ytskikt och färg etcetera. Markbeläggningen ska också tjäna som golv för bland annat vistelseytor och uteserveringar, varför särskilda krav kan ställas på delar av ytan vad gäller komfort, möblerbarhet med mera. Markvärmen i gångbanorna ska bibehållas för en god tillgänglighet året runt.

Markbeläggningen ska också vara anpassad för de påfrestningar som kan förväntas uppstå, exempelvis gällande transporter, evenemang, klimat etc.

Markbeläggningen ska samtidigt vara underhållsvänligt där säkerhetsaspekter, tillgänglighet etc vägs in. Bland annat innebär detta att för att uppnå full funktion bör markbeläggning huvudsakligen vara slät, där till exempel smågatsten företrädelsevis bör undvikas.

Inspirationsbilder för olika uttryck av markbeläggningar. Utformning av Avenyns "golv" kommer att bli en viktig fråga i det fortsatta arbetet.

Murar, trappor, ramper

För murar, trappor etc gäller i stort samma krav som för markbeläggningen. Murar och trappor kan samtidigt utgöra spännande inslag som bidrar till den gestaltningsmässiga helheten.

Inspirationsbilder för olika former av murar och landskapskomplement, vilka tillsammans med markbeläggningen bidrar till stadsrummets helhet.

Gaturummets möblering

Gaturummets möblering ska motsvara kvalitet och utseende av vad som kan förväntas av en paradgata.

Samtidigt ska möbleringen ha god design, färgsättning etc där både krav på tidlöshet och stilrenhet kan kombineras med spännande uttryck, kanske också med inslag av lekfullhet och humor.

Möbleringen ska gestaltas med en sammanhållande idé och fungera med Avenyns gestaltning i övrigt. Samtidigt kan olika uttryck tillåtas för olika delar inom området, eller för enskilda platser, t ex i samband med ett konstverk.

Möbleringen måste även ha den robusthet som krävs för att klara alla de olika uppgifter som gatan förväntas ha. Detta gäller både för slitage och nyttjande liksom möta olika målgrupper i alla generationer.

Inspirationsbilder för olika lekfulla och spännande exempel på gatumöblering. Gatumöbleringen kommer att bli en viktig del i paradgatans identitet där stilrenhet också kanske kan kombineras med ett visst mått av lekfullhet.

Bild: Genaro Alva

Bild: Tactical Urbanism

Bild: IS Architecture

Grönstruktur/trädplantering

Vegetation är viktigt för att kunna utveckla ett attraktivt mikroklimat då Avenyn i övrigt är väldigt hårdgjord, dvs ett stort, hårt golv och stora, hårda väggar som binder och avger värme. Med ett attraktivt mikroklimat blir detta en plats där människor vill vistas och röra sig även när klimatet förändras och blir varmare.

Värmeeffekten gör stadskärnor betydligt varmare än omgivande landskap, och träden bidrar med viktiga ekosystemtjänster som behövs för att motverka detta.

Träd placeras för att stärka gatans rum och identitet och vad som kan förväntas på en paradgata. De är också en del av kulturhistorien. Träd och övrig vegetation ska bidra till vistelseytors och platsbildningars utformning och attraktivitet, men samtidigt inte skymma sikten längs och över gatan i för stor utsträckning. Avenyn ska bli en mer grönskande plats.

Gestaltningmässigt ingår träden i gatans hela gestaltning och rumsbildning, där exempelvis val av trädart och form ska bidra till upplevelse och identitet. Det kan exempelvis innebära olika uttryck för olika delar, även om de ingår i en rumslik helhet. I den inventering som park och naturförvaltningen gjort framgår att dagens alléträd på Avenyn bör bytas ut när stadsrummet byggs om, då träden inte har utvecklats på ett tillfredställande sätt. Det är viktigt att ha träd som mår bra och utvecklas så att de kan bidra med rätt ekosystemtjänster för platsen. Ett byte av träd skapar också en gestaltningmässig möjlighet då, förutom art och sort, även placering finns möjlighet att påverka.

Bild: Akash Rai

Bild: Peter Svensson

Bild: Joris Visser

Bild: Diego Delso

Inspirationsbilder för olika exempel på gröna inslag i stadsbilden.

Vid sidan av gatans alléträd blir gröna inslag en viktig del i Avenyns nya utformning, inte minst i samband med vistelseytors.

Konstgestaltning

Konstgestaltning ska tillföras till Avenyn och Götaplatsen i samverkan med Kulturförvaltningen. Längst med hela paradgatan och på Götaplatsen finns möjligheter att arbeta med temporär och permanent konstgestaltning.

Konsten ska utifrån sina förutsättningar bidra till att Avenyn blir intressant och en angelägenhet för göteborgare och besökare. Den nya avenyn utformas så att det finns platser där konst- och kultur kan göras tillgänglig. Det kan även innefatta temporära konstgestaltningar i samband med konst och kulturevenemang. Detta för att stärka gatans identitet utifrån ett brett kulturperspektiv som bygger på kulturplaneringens fem värden: kulturmiljö, identitet, kulturella mötesplatser, kreativa verksamheter samt konst.

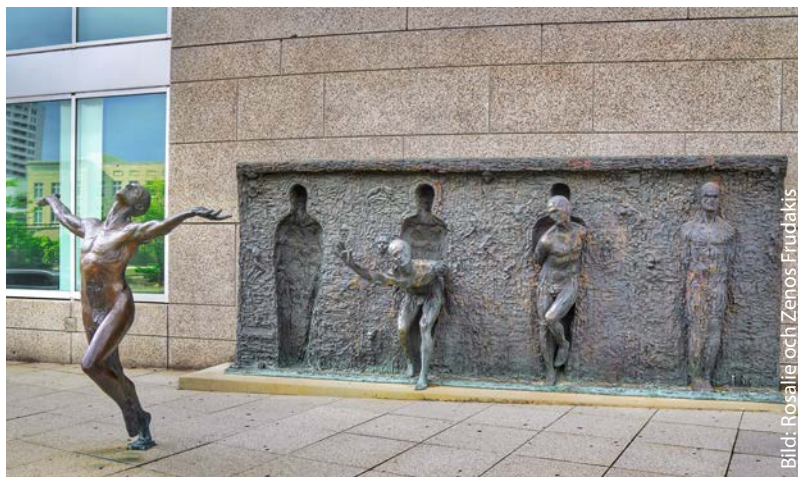

Bild: Rosalie och Zenos Frudakis

Inspirationsbilder (ovan och nedan) för olika uttryck av konst i stadsrummet. Avenyn ska vara plattform för olika konst- och kulturuttryck. Det kan röra sig om både beständiga verk, liksom performativa och immateriella uttryck.

Offentlig konst

Konst i offentliga rum har historiskt fungerat karaktärsdanande och folkbildande, företrädesvis med utsmyckande funktion. Benämningen "utsmyckning" har genom ett konceptbegrepp i förändring bytts ut till bland annat "konstgestaltning", "konstnärlig aktivering", "urbana konstprocesser" eller "social praktik". Begreppsvariationen talar om hur samtidskonsten är i ständig utveckling och hur konstnärer öppnat upp för nya metoder att ta sig an en stad i förändring. I till exempel stadsutvecklingsprocesser rör det sig om komplexa processer där konstnärers specifika kompetenser tas till vara.

Konstnärer har en förmåga att realisera konstverk och projekt som kan fungera som kontaktytor, leda till debatt, skapa permanenta och tillfälliga rum för engagemang och reflektion. Konst har en inneboende förmåga att överraska och beröra människor.

Ofta förknippas den offentliga konsten med en konst som blir del av arkitekturen och som genom materialval står för permanens, det vill säga beständiga konstverk utförda i hållbara material.

I dag kan konst i det offentliga rummet även använda sig av performativa och immateriella uttryck som exempelvis aktioner eller ljudverk.

Bild: Lothar Sprenger

Bild: Lawrence Argent

Belysning

Belysning är en viktig del i upplevelsen av Avenyns karaktär och identitet och som skapar både trygghet och effekter, möjlighet till ljusevenemang, firanden etcetera.

Avenyn ska ges intressant och spännande "basbelysning", anpassad redan från början för olika säsonger, både vertikal och horisontell. Dessutom ska belysningen utformas med ett visst mått av flexibilitet, vilket exempelvis ska innebära möjlighet att enkelt komplettera vid särskilda aktiviteter och evenemang.

Synliga armaturer utformas i enlighet med utformningen av paradgatan som helhet och blir en viktig del i gatans identitet. Hela gatans ljus behöver harmoniera, dvs även det som kommer från fasader och skyltfönster så det blir en helhet. Det gäller också att belysningen utformas så att störningseffekter minimeras.

Bild: Kreativ teknik

Inspirationsbilder för olika former av belysning i staden. Belysning har en stor betydelse för stadsrummets identitet och viktig ur ett trygghetsperspektiv. I det fortsatta arbetet blir därför belysningen en väsentlig fråga.

Bild: John Edward Linden Photography

Bild: Bob Brown

Bild: Marufish

Bild: IQ Remix

Hela gatans ljus behöver harmoniera och samspela., där ljus från skyltfönster och fasader tillsammans med den offentliga belysningen skapar en balanserad helhet.

Genomförande

Ekonomi

Upprustningsåtgärderna för gatan, exklusive Götaplatsen, görs i ett samverkansprojekt mellan staden och fastighetsägarna utefter gatan. Detta innebär att staden respektive fastighetsägarna delar på kostnaden för planering, projektering och genomförande med fördelning 50 % var.

Utöver detta finansierar staden kostnader för trafikala samt för staden strukturella åtgärder, liksom åtgärder för Götaplatsen.

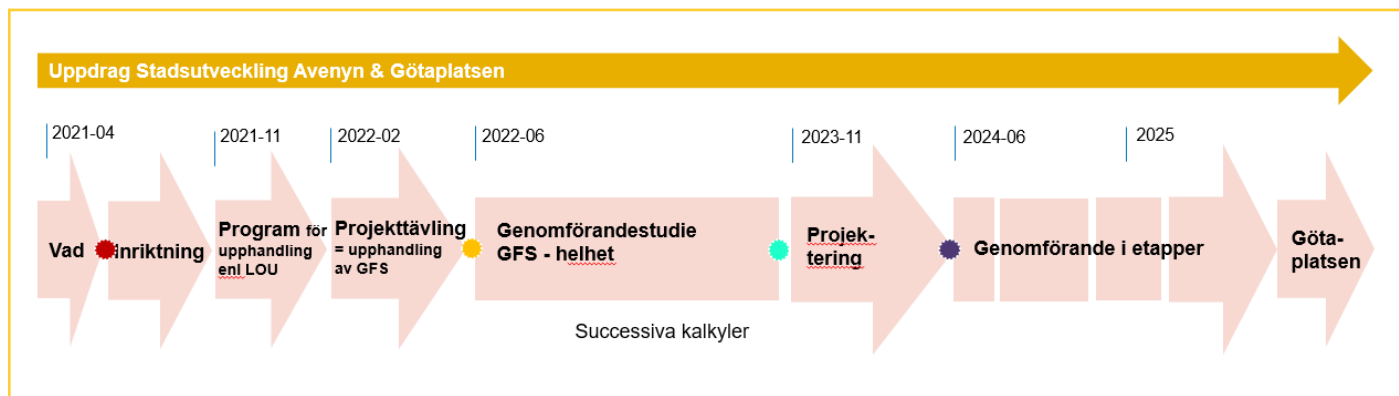
Tidplan

Projektet ska genomföras med en planeringsfas under 2021 till 2023 med utförande fram till 2025/26.

Process, tänkt väg framåt

Projektet genomförs som ett samverkansprojekt mellan staden och fastighetsägarna vid Avenyn. Det innebär bland annat att man via en gemensam styrgrupp övervakar projektet och via en gemensam projektgrupp genomför projektet med projektledning från stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret.

Med detta inriktningsdokument som grund genomförs en planeringsfas med program- och projekttävling för upphandling av konsulter gällande gestaltning och utarbetande av GFS (genomförandestudie gestaltning, teknik, ekonomi etc). Med denna som grund görs projektering samt därefter byggnation i etapper.

Principschema process/tidplan för det fortsatta arbetet.